

Staten har haft et solidt Pumpeværk i Befolkningen, som har pumpet godt til Statskassen. Men dette Pumpeværk er der gaaet Bræk paa paa to Maader dels ved; at man danner om paa det, og dels ved, at Tiderne blive mindre gode, og saa giver Pumpeværket ikke mere. Vi have da faaet bedre Besked om, hvad det koster at lade Staten besørge alle disse mange Ting, den efterhaanden har faaet lagt ind under sig. Jeg tror, det er ganske umodsigeligt, at Staten er den daarligste Økonom i dette Land. Naar jeg skal tale om Økonomi— og det vil jeg meget hellere tale om end om Sparsommelighed, for det er to forskellige Ting; man kan godt være økonomisk uden at være sparsommelig; Økonomi bestaar i at sørge for, at ingenting gaar til Spilde, at man faar noget for de Penge, man giver ud —, er det sikkert, at Staten er den daarligste Økonom i dette Land, og at der paa Vejen frem og tilbage gaar meget til Spilde af Statens Penge. Derfor tror jeg ikke paa Lykken i den Teori, at det er Staten, der skal løse de mange Vanskeligheder, vi have. Der vil jeg gerne minde om et Par Ord, som Landbrugsministeren udtalteovre i Fredericia, og som jeg synes godt om. Han sagde, at der skulde Støtte til, for at en god Begyndelse kunde blive gjort, men naar man saa fandt, at der var en Vej frem, saa skulde Støtten høre op, og saa skulde Sagen høre sig selv. I den Forstand tror jeg, at Staten kan gøre megen Nytte ved at træde til i det Øjeblik, Forsøget bliver gjort, og til det kan skønnes, om der er en Vej frem. Men naar der saa er en Vej frem, skulle de, der ville gaa den Vej, ogsaa bane den. Her mener jeg, at Staten er inde paa en fejl Vej. For naar en Ting har faaet Støtte og er kommen ind paa Finansloven; har den en hæsleg Evne til at blive der, enten der saa er Brug for det eller ikke. Her er der nogen Grund til at undersøge Finansloven ikke saa lidt.

Jeg havde tænkt paa at ville ind paa en Undersøgelse af Statsbanernes Forrentning, men efter det Foredrag, vi have hørt, er jeg nær ved at være bange for det. Det rørte i langt, langt højere Grad og i langt mere omfattende Grad, end jeg havde tænkt mig, ved den Side af Sagen. Dog tror jeg, der er et Punkt, som bør nævnes. Det er rigtigt, som det blev sagt for nylig, at Jernbanevæsenet ret beset giver Under-skud. Der bliver dækket over det paa den Maade, at paa § 27 bliver der tilskrevet Jernbanernes Aktiver en Anlægssum; og det er jo godt og vel dette, saa faa vi en saa meget større Anlægssum og eje saa

meget mere. Et Eksempel, som jeg ikke tror, det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgkreds (Wulff) forstod rigtigt, angaaende Skinnerneovre i Jylland, skal jeg nævne. Der forstod han vistnok ikke, hvorfor der blev afskrevet noget. Det er ganske simpelt: Det er de gamle Skinners Værdi, der bliver afskrevet, saaledes at Jernbaneanlægssummen forøges med Mellembeløbet mellem de nye og de gamle Skinners Beløb. Det kan være meget godt saadan at samle paa større og større Kapital, men naar vi saa høre, at den ikke blot ikke forrenter sig, men skal forrentes, saa er det af en noget tvivlsom Værdi at blive rig paa den Maade, naar man skal forrente sin egen Rigdom. Og det er Stillingen, saaledes som vi have det. Sagen er nemlig den, at naar der saa er gaaet en Del Aar, og man synes, Jernbanernes Anlægssum er bleven for stor, nedskriver man Anlægssummen med 50—70 Mill. Kr., saaledes som det kan passe, og saa har man den Fornøjelse paa Finansloven i nogle Aar at forøge sine Aktiver ved aarlig at tilskrive Jernbaneanlægssummen en Række Millioner, og naar Summen bliver for stor, nedskrive den med 70 Millioner, og saa tror man at have gjort noget af finansiel Værdi; men som Forretning betragtet er det jo selvfølgelig det rene — jeg vil ikke bruge det Udtryk, som lige svævede mig paa Læberne —, men saa er det selvfølgelig ikke nogen heldig Forretningssgang. Saa kan man lede efter, om Jernbanen har Samfundsværdi, som opvejer alt dette; det er en Sag for sig. Men det er sikkert, at paa vore Finanslove ere Jernbanerne ikke et Aktiv, som giver os noget aarligt, men det er et „Aktiv“, som tager fra os aarligt, og hvorvidt vi saa tilskrive det Anlægssummen eller ikke, regner jeg finansiel set for mindre væsentligt. Vi kunne jo gerne, naar vi bygge Københavns Bane-gaard, føje 20 Millioner til Jernbanernes Anlægssum, men der er vel ingen, som tror, at vi faa ret mange flere Penge ind aarlig, fordi vi have bygget denne Bane-gaard.

Jeg tror, den højtærede Trafikminister skulde tage lidt fat her. Jeg saa forleden Dag en lille Artikel i „Berlingske Tidende“, som interesserede mig i høj Grad. Det var en Henstilling, jeg tror ikke, den sigtede saa højt op som til den højtærede Trafikminister, men det var til Jernbane-bestyrelsen. Det var en Mand, som boede ved Kystbanen, og han havde tænkt paa at ville i det kgl. Teater. Da han skulde se Jernbaneplanen efter, opdagede han, at